

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	---	---

Tartalom. Előfizetési felhívás. Csiky Lajos. — Az újév elején. — Tárca. Egyházi ének. Vállaji Sipos Imre. — Adalékok stb. Tóth S. — Közügyeink. Debreczen szab. kir. város polgármesterének évi jelentése az 1890. évről. — Levél a szerkesztőhöz. Boldizsár Zsigmond. — Nekrológok. Szűcs István. Debreczenitől. — Kiss József. — s — s-tól. — Irodalom. — Különfélék. — Hirdetés.

Előfizetési felhívás

a
DEBRECZENI

PROTESTÁNS LAP

1892. évi, tizenkettedik évfolyamára.

Lapunk ez évvel tizenkettedik évfolyamát kezdi meg. Tizenegy évi pályafutása alatt híven képviselte e lap első sorban egyházkerületünk s aztán egyetemes magyar ev. ref. egyházunk érdekeit.

Midőn most az 1892. évi, tizenkettedik évfolyamra olvasóink, egyházunk lelkészei, tanítói és általában tagjaiban vetett őszinte bizalommal előfizetést hirdtünk, kijelentjük, hogy programunk marad az eddigi: küzdünk egyházunknak évszázadok viharait kiállott hittételei és jogai mellett; előbb akarjuk vinni egyházunkat a hitben és a munkás erőben; szemünk előtt tartjuk és támogatni óhajtjuk egyházunk veteményes kertjeit: a felső, közép- és elemi iskolákat. Nem hangzatos jelszavakkal, nem a sokszor eltévelyedő, úgynevezett *közvélemény* csábító szavai után haladunk útonkon: de becsületes munkával, a tisztesség fegyvereivel óhajtjuk az elénk tűzött célt elérni. Ezután sem fogunk hízelegni sem fölfelé, sem lefelé, sem oldalt, hanem azt tartjuk feladatunknak, hogy a való igazság diadalra jusson egyházunk Sionának falain belül.

Lapunk előfizetési ára marad az eddigi: egész évre 5 frt; félévre 2 frt 50 kr; negyedévre 1 frt 25 kr.

Kérjük első sorban eddigi tisztelt előfizetőinket, s azután általában az egyház és iskola ügyei iránt érdeklődő összes egyházi és világi hitsorsosainkat, hogy lapunkat tartsák meg eddigi pártfogásukban, vagy fogadják be hittestvéri szeretetökbe.

Az 1891. decz. 5-én megnyilt s az 1892. évi tavaszra elnapolt magyar prot. zsinatok tárgyalásairól lapunkhoz mellékelte és melléklendő „Zsinati Értesítőnk” részletes tudósításokat fog hozni, s ez egyháztörténelmi fontosságú eseményeket egy külön könyvre menő vállalatában fogja megörökíteni.

A „Zsinati Értesítő” ára külön 1 frt; a kik ez összeget már beküldték, azoknak ez Értesítő a zsinat megnyiltával minden további fizetés nélkül fog küldetni.

Igaz tisztelettel

Debreczen, 1892. január 2.

Csiky Lajos,
felelős szerkesztő.

Az újév elején.

I.

A múltó idő árama szakadatlanul halad tovább az örökkévalóságban vetett medrében. Múlik az idő, elmúlik az emberek is, a régiek helyére újak jönnek, s minden évvel gazdagabbak leszünk az emlékezetnek kincseiben. Két nagy klenodiuma van az embernek, mely ilyenkor, egy alig elmúlt év s egy még alig megkezdődő esztendő találkozási pontján önkénytelenül is előtérbe lép: az emlékezet és a remény.

Óh vajha az első, minden múltó esztendővel a multban történt nagy események gazdag képeire tekinthetne

vissza, s vajha a második minél biztatóbb jövőt csillámoztatva előttünk, élhetne keblünkben!

Bizony, nagyon kívánatos, hogy így legyen ez mindnyájunkra nézve, s szent vágyódása Krisztus egyháza minden igaz hívének, hogy így legyen ez Sionunk kőfalain belől egyházunk egyetemével.

Ha valaha, most is alkalmunk van megállani a mulat és jövőt elválasztó e pontnál, az újév elejénél. Mert bár az idő árama szakadatlanul halad tovább, úgy tetszik mégis mi nekünk, mintha az áram ilyenkor rövid időre megállana útjában, időt engedve mi nekünk a magunkba szállásra, az elmélkedésre.

Elmult újra egy esztendő, a tovább haladó békés munkálkodásnak, de egyszersmind a készülődésnek, a zsinat felé törekvésnek egy esztendeje. Egyik kézben a szántóvető, a szőlőműves békés munkájának eszközeivel, a másik kézben az új házat emelni törekvő építőmester lázas szorgalommal készült terveivel, örülve a mult munkái által kivívott eredményeknek, aggódva a jövőben elérendő még fényesebb sikerekért: bizony nem könnyű esztendő volt egyházunkra nézve az, a melyiknek immár betemettük sírját.

Ugy érezzük, hogy mindenesetre meg kell állanunk ez időpontnál, a melyet most elértünk, s vissza kell tekintenünk nem csak a közelebb elmult egy évre, hanem egy egész évtizedre, ennek munkáira, kivívott eredményeire, átélt küzdelmeire is, hiszen az 1881. évi zsinat óta immár 10 esztendő, egy zsinati évtized telt el, s az 1891. évi zsinattal új, talán jobb korszak hajnala derült föl egyházunk egére.

De meg a mult évben megnyílt zsinat ez év tavaszán folytatni fogja elnapolt tárgyalásait: nagyon méltó dolog lesz tehát kitekintenünk a jövőbe is, és elmondanunk, hogy mit várunk közelebb zsinati atyáink bölcsességétől ez új esztendőben, mely legyen mindnyájunknak boldog új esztendőnk.

Tárcza.

Egyházi ének.

Dallam: LXXXIX-ik zsoltár. Az Urnak irgalmát örökké stb.

1. Isten! menny és földnek dicső alkotója!
A benned bízónak öre s megtartója!
Im feléd száll hálánk örömeinek zengve,
Atyai kegyelmed jóvoltát elismerve,
Leborulunk a te szent házad enyh-helyében,
Áldozatot hozván szívünknek belsejében!
2. Óh valyon ki volna a kihez mehetnénk?
Ki előtt szívbeli hálánk kiönthetnénk!
Te voltál védője egyházunk hajójának,

Midőn vész hullámok felette csapkodának!
Te bízattad néped a hit s remény szavával,
Vigasztalva Krisztus evangéliomával!

3. Százötven évig volt zord tengeren bárkánk,
Ősatyáink mindig segítségéd várták,
A reménység azért nem aludt el szívökben,
Nem csüggedvén soha az ő élő hitökben,
Majd megjött a remény szép zöldellő levele,
Béke és örömmel töltvén szívöket tele!
4. Megszűnt az üldözés, jajszó és siralom,
Szelíd szép szivárvány tünt fel a halmokon,
A te ígéreted tündöklő szivárványa,
Megnyugtató néped, s eltűnt a kétség árnya!
Felzendült az ösök ajkán a halaének,
Imádkozván menny, föld s ég Ura Istenének!
5. Im száz év multával lelkünk visszazállva,
Hitünk szabadságát felragyogni látja,
Ezért zeng most hozzád hálaénekünk Atyánk!
Mert nem engedted, hogy új veszély törjön reánk!
Védő karjaidat felénk tartva szelíden,
Megvédesz bennünket, ha benned bízunk híven!
6. Óh mi jó Istenünk, kiben mindig biztunk,
Ne hagyj el bennünket, légy mi erős várunk!
Erősítsd lelkünket Krisztus tudományával,
Bátoríts, vigasztalj szentlelked szózatával,
S hitünk köszikláján rendületlen megállva,
Jutalmunk legyen majd örök zöldelő pálma!

Vállaji Sipos Imre.

Adalékok a tiszántúli ev. ref. egyházkerület történetéhez.

1778. Augusztus hó.

Consensus Superintendentialis.

Jelenvoltak Szilágyi Sámuel superintendens elnöklete alatt: Turi Mihály, Soltész János, Kondor Balázs, Töltési Ferencz, Szőnyi Benjámín, Major Mihály prosenior, Nánási Ábrahám szigeti professor és több lelkész. A világiak közül: Rhédey Ferencz főcurátor, Péchy Imre, Pogány Lajos, Domokos Lajos, Fráter István, Komáromi György és Fráter Pál.

Tárgyak:

1. Kunsági egyházmegyében a prosenior választás ügyében mi történt? E felett egy deputatio tartson vizsgálatot Major Mihály ugyan azt állítja, hogy ő választatott meg, de nincs írásban hivatalosan bejelentve.
2. Miképen lehessen azt megakadályozni, hogy alkalmatlan egyházi szolgák ne alkalmaztassanak? és a népnek tudatlansága miképen gyógyítható? e tekintetben egy küldöttség adjon véleményt.
3. Nehány vándorló egyének, kik helyről-helyre járnak és kiadják magokat rendes ígehirdetőknek,

kérik az egyházak és egyesek általi segélyezést; névszerint Lévai György, Balogh Gergely, Bodházi Zsigmond (másképen Gálfi) és Dobolyi János stb. Ezekre komolyan felhívatik az esperesek és lelkészek figyelve, hogy tőlök óvakodjanak.

4. Tordai István derecskei lakos és Kocsis István lelkész közötti ügyet az egyházmegye elintézte ugyan, de miután, úgy látszik, az egyházmegyei látogatás alkalmával mégis történt ott valami zavar és hiba: egy küldöttség tartson beható vizsgálatot.

5. Téglási nem jelenvén meg, a jövő gyűlésre megidéztetik.

6. Szatmári egyházmegyében való viszályok ügyében működött bizottság jelentése felolvastatván: az helyeslőleg tudomásul vétetett.

7. Ordináltattak: Szabó József H.-Pályiba; Kolozsvári István Biharra; Bátori György Horvátra; Veres Bénéámin Ipre; Gáti István Dabolczra.

8. A 2-ik szám alatt kinevezett deputatio beadja jelentését, mely elfogadtatott, és ehhez lehető szoros alkalmazkodásra az esperesek felhívattak.

9. A debreczeni egyházmegye esperese újlag szigorúan felhívatik a pénzkezelésnél a pontos és rendes eljárásra. IV. köt. 126—128. lap.

1778. Október hó.

Consensus Superintendentialis.

Jelenvoltak Szilágyi Sámuel superintendens elnöklete alatt: Mátyus István, Marcsa Mózes, Csete Mihály (notárius Cumaniae), Turi Mihály, Fórizs János, Dobrai József; — a debreczeni professorok. Péchy Imre, Pándi János, Fráter István, Csanádi György, Szarka András, Pogány Lajos.

Tárgyak:

1. Azon imádság formulája, — mely minden egyházban elmondandó a bevégzett háború és győzelem emlékére, — megállapított.

2. Tordai István derecskei lakos, ha az egyházmegye ítéletével nincs megelégedve, polgári úton szerezzen elégtételt. Különbén a visitátorok az ügyben kifogástalanul jártak el.

3. Ordináltattak: Borbély János Tatárfalvára; Keresztúri György Czégényre.

4. A nagykunsági egyházmegye proséniora Major Mihály, az esküformát, — a mint az előtte felolvastott, — kifogásolván: nem eskettetett fel: és a nevezett egyházmegye újabb választásra útasított. IV. köt. 128—129. lap.

1779. Január hó.

Congregatio Superintendentialis.

Jelenvoltak Szilágyi Sámuel superintendens elnök-

lete alatt: Turi Mihály, Soltész János esperesek; Csete Mihály kunsági prosenior; Rhédey Ferencz főcurátor.

Tárgyak:

1. Apagyon Fazekas János túlszigorúan büntetvén, mint ifjú ember feloldoztatik; a lelkész Katona József pedig eszélyesebb eljárásra útasított.

2. Kunsági egyházmegyében proseniorrá Csete Mihály választatván, megerősítettik; helyébe új jegyzőt kell választani.

3. Kulin Sándor nemes, a szabolcsi esperes által excommunicáltatott, mert testvérével pert folytatott. Az excommunicatio megszüntetettik; nevezett az egyházba visszavétetik.

4. Soltész János szabolcsi esperes az előbbi ítélet kimondása után neheztelését és erős kifogásait nyilvánítván: ezért komolyan figyelmeztetik, különben az egyházkerület majd a kánonok értelmében járand el irányában.

5. Fazekas István kállói lelkésznek megengedtetik, hogy akár a diószegi egyház, akár más egyházak meghívásait elfogadhassa az illető esperesek beleegyezésével.

6. A szentjánosi egyházba a papi fizetés ügyében deputatio küldetik ki. IV. köt. 130—131. lap.

1779. Április hó.

Sedes Superintendentialis.

Jelenvoltak Szilágyi Sámuel superintendens elnöklete alatt: Turi Mihály, Soltész János, Mátyus István, Töltési Ferencz seniorok, Csete Mihály prosenior; Molnár Péter tractualis notarius; Hatvani István, Varjas János professorok; Rhédey Ferencz főcurátor és Péchy Imre világiak.

Tárgyak:

1. Körtvéyesen a lelkészség ügyében előállott zavart az egyházmegye vizsgálja meg. Különbén Hajdú János maradjon Csomaközön; Körtvéyesre pedig Anyonyok János rendeltessék.

2. Szentjánosiak a fizetés tekintetében ajánlatot tesznek. A deputatio vegye figyelembe.

3. A főiskola vagyonának számbavételére és a kezelés megvizsgálására, a főgondnok elnöklete alatt, egy küldöttség neveztetik ki. Az összejövetel ideje augusztus 12-ike. Küldöttségi tagok: Mátyus István, Halmi István, Csete Mihály. Világiak közül: Diószegi Sámuel és Csebi Pogány Lajos.

4. Ordináltattak kellő vizsgatétel után: Kis István Gyulára; Keresztúri Ferencz Bujra; Szűcs János Pálczára; Jenei Dániel Szent-Mártonba; Molnár István Berczelre; Oroszi Sámuel Gávára; Mindszenti György Tassra; Szegő György Besenyőre; Szabó János Székelyre; Szentpéteri István (még nincs egyháza); Basa

Mihály (még nincs egyháza); Vekerdi Mihály Csekére; Keresztesi István (még nincs egyháza); Szijjártó János Ártándra; Annyok János Körtvélyesre. A kiknek még nincs egyházuk, ha meghívattatnak, az esperes beleegyezése mellett elfoglalhatják lelkeszi állomásaikat.

5. Apagyon Fazekas János ügyében a már hozott végzést illetőleg újabb vizsgálat kéretik. IV. köt. 132. 133. lap.

Tóth S.

(Folytatása köv.)

Közügyeink.

Debreczen szab. kir. város polgármesterének évi jelentése az 1890. évről.

A 88 lapra menő, igen részletes jelentésből, melyet Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester úr állított össze, átveszszük, — az általunk képviselt ügyre ezek vonatkozóan legelső sorban, — a Debreczen városi tanügyre és a közművelődési és philanthropikus intézetekre vonatkozó X. és XI. szakaszokat.

Tanügyek és közművelődési intézetek. A városunkban 1890. év folyamán fennállott iskolákat és közművelődési intézeteket a város ez évben is hagyományos szokásához híven erkölcsi és anyagi támogatásaiban részesítette s ezen ügyben több tekintetben szép előrehaladás jelezhető. Igen jelentékeny azon áldozat, mit városunk a tanügynek hozott, bár érezzük, hogy ha az anyagi erő hiánya nem gátol, többet kellett volna tenni; reméljük azonban, hogy azon hiányok, melyek itt-ott még észlelhetők, a közel jövőben teljesen megszűnnek.

A lefolyt évben következő tan- és nevelőintézetek foglalkoztak városunkban a gyermekek és ifjak tanításával: 1. Népoktatási tanintézetek: a) elemiek; b) ismétlő iskolák, melyek jellegükre nézve ev. reformált, ágostai, róm. kath. és izraelita felekezeti, községi és magán iskolák. 2. Növeldek: Ezek reformált felekezeti és magán jellegűek. 3. Középiszkolák: a) ev. ref. főgymnasium VIII. osztálylyal; b) róm. kath. algymnasium IV. osztálylyal; c) városi főreáliskola VI. osztálylyal. 4. Szakiskolák: a) ev. ref. tanítóképezde 4 évi tanfolyammal; b) m. kir. gazdasági tanintézet 3 évi tanfolyammal; c) földműves iskola 2 évi tanfolyammal; d) kereskedelmi akadémia 3 évi tanfolyammal, melylyel összekapcsolva volt a kereskedő gyakornokok számára 3 évi tanfolyammal és a kereskedő segédek részére 1 évi tanfolyammal berendezett vasárnapi iskola; e) városi iparos iskola 3 évi tanfolyammal; f) kisedóvódák; g) a város által fentartott községi —; h) az ev. ref. hitfelekezet által a ref. ispotályban fentartott óvoda; i) a „Fröbel-egylet“ gyermekkertje. 5. Felső iskolák: Az ev. reformátusok főiskolája 3 tanszakkal, u. m.: hittani, jogi és államtudományi szakokkal berendezve.

Népnevelés. A város területén volt: 1. az ev. ref. felekezetenél: elemi fiiskola 10, elemi leányiskola 7, felső leányiskola 1, együtt 18; 2. a róm. kath. hitfelekezetenél: elemi fiiskola 1, elemi leányiskola 1, együtt 2; 3. ágostai hitvallásúaknál: elemi fiiskola 1, elemi leányiskola 1, együtt 2; 4. mózes vallásúaknál: elemi fiiskola 1, elemi leányiskola 1, együtt 2;

5. községi iskola: az Ohaton a város által fentartott tanyai elemi vegyes iskola van 2; 6. magán iskola 2. Elemi s felsőbb iskola volt tehát 28. Iparos iskola volt 1. Ismétlő iskola volt 15. Kisedóvoda 2. „Fröbel“ gyermekkert volt 1. Iskolába járt: 6—12 évig fiú 2676, leány 2417, együtt 5093; 13—15 évig fiú 1240, leány 857, együtt 2097; összesen fiú 3916, leány 3274, együtt 7190. Iskolába járt tehát összesen 7190. Iskolába nem járt össz. 831. Tankötelesek száma volt 8021. Tanítók száma volt: férfi: rendes 43, segéd 12; nő: rendes 21, segéd 3, összesen: rendes 64, segéd 15.

(Vége köv.)

Levél a szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Ur!

Jól tudom, hogy becses Lapja hasábjait nagyon is igénybe veszik az egyházunk életében annyira fontos zsinati ügyeket tárgyzó cikkek, de, azt hiszem, nem épen felesleges dolgot cselekszem akkor, a midőn egy népes s méltó örömet keltő virágzásnak indult egyház előhaladásának jeleit hozom nyilvánosságra azon reményben, vajha e sorok buzdításul szolgálnának sok szunnyadó lelkeknek egyházunk építésére s az anyagiakban való támogatására.

Szolgáljanak e sorok egyszersmind a köszönet és hála nyilvánításául ama nemesen érző s a kegyes adományokban bővölködő nő iránt, ki anyaszentegyházunk iránti forró szeretetből, jó lelke sugallatát követve, az Istentől nyert áldásokért leróni akarván a kegyelet adóját, egyházunk részére 2000 frt értékben egy 691 klg. s egy 166 klg. súlyú harangot készíttetett.

Nem első fellobbanása e bőkezű adomány az ő nemesen érző szívének. Az ő élete szakadatlan láncolata a nemes cselekedeteknek.

Előbb szegény iskolás gyermekek felsegélésére 150 frtos alapítványt tett, majd más téren mutatta ki a szegényebb sorúak iránti jóindulatát, s most eme 2000 frtos adományával örökre felejthetlenné tette nevét nádudvari egyházunk életében, hol az egyház fennállása óta, páratlanul áll e bőkezű adomány. S ő, a nemes cselekedetekben kifogyhatatlan, e mai napon, egy, a központi iskola udvarán fúrandó kútra, 100 frtot fizetett le lelkesünk kezei közé; s ez adományával lehetővé tette, hogy az e célra buzgó egyháztanácsunk által megszavazott összeg segítségével nem sok idő múlva hozzá foghatunk a kútúrátáshoz, s ezáltal 4—500 iskolás gyermek részére nyújthatunk naponként friss és tiszta ivó vizet, mely az alföldi városokban, hol nagyon is érezzük a jó ivóvíz hiányát, életföltétel.

De Isten anyaszentegyházának építését a távolban is munkálja e nemes kebel. A t.-polgári újonnan alakult kised egyház is tanúja az ő nemesen érző szívének. Ő megérté az írás szavait: „a t i h i t e t e k m e l l é r a g a s z s z a t o k j ó s á g o s c s e l e k e d e t e k e t“.

E nemes keblű nő: özv. Szanics Sándorné, Mészáros Zsófia asszony. Tartsa meg őt Isten egyházunk díszére sokáig! Adjon Isten egyházunknak sok ily nemes lelkű nőket!

Nádudvar, 1891. decz. 16.

Boldizsár Zsigmond,
tanító s egyh. jegyző.

Nekrologok.

Szücs István 1811—1891.

Említettük lapunk múlt számának hírei között, hogy a debreczeni ev. ref. egyházközség főgondnoka, Szücs István, a keresztyénség nagy ünnepi előtti napon, 1891. évi decz. hó 23-án meghalt. Meghalt pedig hosszú, küzdelmes, tetekben gazdag életpályá után elfáradva, végelgyöngülésben.

Méltó e nagy halott fölött meggyujtanunk az emlékezetnek fáklyavilágát. Hadd mondja el e lap is, hogy mi volt ő, mit tett ő, s mely eszménykép lebegett folyton lelki szemei előtt.

Szücs István, a debreczeni egyházközségnek Sápú Sámuel halála, tehát hat év óta főgondnoka, debreczeni nyugalmazott törvényszéki bíró, magyar tud. akad. levelező tag, született 1811-ben Tisza-Derzsen, hol atyja ref. lelkész volt. Anyai ágon Kolmár unokájának mondja magát (Debr. v. története 3. k. 322. l.). Debreczenben végzé iskoláit, a jogot és hittant, mely után — a szokáshoz képest — köztanító (a költészeti osztályban), majd mező-túri akad. rektor lón. Később ügyvédi pályát választotta s e célból Eperjesen joggyakornokskodván, 1838-ban ügyvédi oklevelet nyere. A következő évben Bécsben a cancelláriánál volt gyakornok. 1840-ben Debreczenbe választatott jogtanáru. Részt vett az egyh. és iskolai ügyek intézésében is, tagja lévén 1842-ben a tiszántúli kerület „tudományos választmányának“, mely a tanügy fejlesztésével foglalkozott, s elnöke a főisk. ifjúsági olvasó társulatnak. A jogi szakban kifejtett irod. érdemeiért a M. T. Akadémia 1846-ban lev. tagjául választá. 1857-ben megvált tanári hivatalától, de azért az egyházi s iskolai ügyek iránt folyton érdeklődött.

Kipótoljuk még ez adatokat, melyeket az „Uj Magyar Athenás“-ból vettünk át, azzal, hogy mint jogtanár, a magyar magánjogot, a váltójogot és a jogtan- és hittanhallgatóknak együtt az egyházjogot adta elő. Tudománya iránti nemes lelkesedése igen kedvelt tanárrá tették.

A mi irodalmi működését illeti, először a debreczeni ifjúsági „Lant“-ban lépett fel (1833—35.) költeményekkel; majd a komoly jogi s végül történelmi térre lépett. Nagyobb művei következők: 1. Magyar polgári törvénytudományi kalauz. Debreczen, 1845. — 2. Kis törvény, vagy népszerű törvénytudomány. U. o. 1855. (Bővítve és javítva u. o. 1846.). — 3. Debreczen város történelme, ábrákkal, a legrégebb kortól a mai időkig. Debreczen, 1871. 8-r. 320+335+479. l. (tárgyalja a reformáció, az egyház, prot. irodalom, lelkészek és tanárok s a collegium történeteit is). — Kisebb dolgozatok: A magyar jogtan jelen állásának a multhoz viszonyairól s korszerű haladásáról (Tanári székfoglaló. Debreczen, 1840.). Töredék egy utazó naplójából (Athenaeum, 1841. folyam). A tételes jogfilosófának történeti fejlődéséről s korunkban a polgárzat javára kivívott haladásáról. (Akad. székfoglaló 1846.).

Említett művei között Debreczen város történelme volt az, mely neki a hazai történetírók sorában igen tisztelt és jelentékeny nevet biztosított. . . Átkutatta ezen műve megírhatása végett a városi gazdag levéltárt s szeme erejének veszélyeztetésével is óriási sokat dolgozott e maradandó becsű művén.

Mint tanár, mint főgondnok meleg szívének minden szeretetével ölelte föl az egyház és az iskola minden ügyeit, s ha

őt valaki jellemezni akarja, el kell mondania róla, hogy az egyház és az iskola ügyei iránti hő szerelem volt életének legkimagaslóbb jellemvonása, s élete utolsó pillanatáig minden nemes és szent törekvéseinek utolsó, minden egyebet magába ölelő végcélja.

A haláláról kiadott családi gyászjelentés így hangzik: „Mély fájdalommal adjuk tultul áldott emlékezetű jó férjemnek, illetőleg édes jó apánknak s nagyapámnak, néhai Várad Szücs István úrnak, előbb a debreczeni ev. ref. főiskolában jogtanárnak, később nagy-várad-kerületi tanfelügyelőnek, majd kir. törvényszéki bírónak, végre a debreczeni ev. ref. egyház helybeli főgondnokának, a magyar tudományos akadémia levelező tagjának, hasznos élete 80-ik, boldog házassága 48-ik évében, folyó 1891. decz. 23-án délután 1 órakor történt csendes elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó decz. hó 26-ikán délelőtt 10 és fél órakor, Kis-Csapó-utca 767. számú házunktól az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövid szertartás után, a Czegléd-utcai sírkertben tetetnek végnyugalomra. Mely végtisztességtételre rokonainkat s általában a t. nagy közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1891. decz. 23. Bánatos özvegye: Németujfalui Simonffy Terézia. Gyászoló leányai: Szücs Jozefa, Szücs Paulina, férjével Könyves Tóth Sándorral. Unokája: Könyves Tóth Paulina, férjével Kovács Jánossal“.

De gyászjelentéssel tisztelte meg az elhunytat a vezetése alatt álló debreczeni egyház is. E gyászjelentés következő: „A debreczeni ev. ref. egyház fájdalmas érzéssel tudatja néhai Várad Szücs István úrnak, egyházunk hat éven keresztül lelkes odaadással működött főgondnokának, folyó hó 23-án délután 1 órakor, a közügyek terén buzgó és fáradhatlan munkásságában, általános tiszteletben és becsülésben eltöltött életének 80-ik évében bekövetkezett csendes elhunytát. Megboldogult halottunk földi részei f. évi decz. hó 26-ik napján délelőtt 10 és fél órakor Kis-Csapó utcai 767-ik számú házától, a nagytemplomban tartandó rövid szertartás után, a Czegléd-utcai sírkertben fognak végnyugalomra letéetni. E végtisztességtételre a résztvevő nagy közönséget, presbyteriumunk és a tanító-testület tagjait ezennel meghívjuk. Debreczen, 1891. december 24. Béke hamvaira! Áldás emlékére!“

Az elhunyt fölött a nagytemplomban decz. 26-án délelőtt 1/2 11 órakor Dicsőfi József lelkész mondott szép imádságot, melynek alap gondolata az elhunyt nemes idealismusának magasztalása volt.

És most nemes halott, nyugodjál csöndesen sírod ölében. Letétettek kihült tetemeid a Czegléd-utcai temető porába, hol annyi jelesünk várja már a föltámadás boldog óráját.

Nyugodjál csöndesen, megérdemled sírod nyugalmát. Hiszen, a ki annyi ideig élt, mint te, és a ki annyit dolgozott, mint te: megérdemli az a csöndes nyugodalmat. Neved fönmarad egyházunk legjobbainak nevei között. Áldjuk emlékezetet!

Debreczeni.

Kiss József 1829—1891.

A halál ama feltűnően gazdag aratása, mely az immár elmúlt év utolsó felében közéletünk annyi jelesét fektette csendes koporsóba, a népoktatás ügyének is érzékeny veszteséget okozott Kiss József, Hajdúvármegye és Debreczen

szab. kir. város királyi tanfelügyelőjének sírba döntésével. A boldogult egyike volt a közügy ama csendes és szerény, de annál buzgóbb és lelkesebb munkásainak, kik a positiót, melyre az isteni gondviselés őket állítá, híven betölteni, a rá bízottakat teljesíteni, s a feladatot, melyre elhívták, megoldani legjobb tudásuk, egész erejük s összes munkásságuk és tehetségökkel igyekeznek. Ama, számra, lehet, nem nagy, de belső értékre, szellemi és erkölcsi súlyra annál kiválóbb férfiak egyike volt, kik a református főiskolák édes anyai emlőin felnövekedve, mély kötelességérzetet, a komoly munka odaadó szeretetét, tudományt és nemes idealismust vittek magokkal az állam szolgálatába, s netalán tapasztalt kiábrándító csalódások és keserű mellőztetés daczára is megtartják mind a munkakedvet, mind az idealismust. Az elismerésre és hálás emlékezetre igazán méltó oly egyének közül való volt, kik minden téren, működésök mindenik szakában hű fiai egyházuknak, s a protestáns szellem és világosság, szabadság és lelkesültségtől áthatott lélekkel a hazát és egyházat egyaránt forrón szeretik és híven szolgálják.

Kiss József született 1829-ben Szabolesvármegyében, Nyir-Madán. Iskoláit Sárospatakon kitűnő sikerrel elvégezvén s külföldi egyetemeket is látogatván, az alma mater hívó szavára előbb a gymnasiumban tanárkodott, aztán az épen akkor szervezett tanítóképző intézetbe lépett át. Ez intézetnek a nagyérdemű Árvay József mellett egyik éltető szelleme, odaadó hű munkása volt, — később pedig, midőn Árvay tanfelügyelővé neveztetett ki s a sárospataki ev. ref. tanítóképezde államivá lett: báró Eötvös József közoktatási miniszter őt nevezte ki ez intézet vezérévé, igazgatójává. Az igazgatói székéről 1872-ben Szabolesvármegye és a volt Hajdúkerület tanfelügyelőjévé szolgáltatta el a közoktatási miniszter bizalma, s végre 1876-ban az újonnan szervezett Hajdúvármegye tanfelügyelőségét ruházta reá. Ezen állásban halt meg decz. hó 23-án Debreczenben, 10 napi betegség után, 38 évet töltvén közszolgálatban. Temetése decz. hó 25-ikén d. u. 3 órakor nagy részvét mellett ment végbe, a helybeli és vidéki tanítók, tanárok, hatóságok és nagy közönség osztozván özvegye és egyetlen fia méltó bánatában. A nagytemplomban Kiss Albert lelkész mondott felette imádságot, békességet és csendes pihenést, nyugodalmat kérve az igaz és hű munkásnak, ki maga a megtestesült szorgalom és hivatali buzgóság vala.

E lap t. olvasói évről-évre értesültek Kiss József tanfelügyelői működéséről s Hajdúvármegye és Debreczen város népoktatási állapotának örvendetes fellendüléséről azon ismeretéseik útján, melyeket mi az ő évenként nyomtatásban is megjelent jelentéseiről közzétettünk. Világos bizonyosságai azok az ő fáradhatatlanságának és ügybuzgóságának. De azt, a mi sem jelentésekből, sem ismertetésekből ki nem tűnik s mégis az ő legnagyobb érdeme, ez alkalommal kötelességünknek tartjuk felemlíteni. Értjük az ő tanfelügyelői gondozása alatt iskoláink intenzív fejlődését. Szelid lelke, békés, csendes természet, művelt bánásmódja szeretetet és bizodalmat, paedagogiai és methodikai műveltsége és képzettsége, nagy olvasottsága (különösen a történelem-földrajzi szakban) tiszteletet, szorgalmat s a népoktatás ügye iránti lelkesültsége buzgóságot és nehéz pályájok szeretetét eredményezték és fokozták a gondozása alatt levő iskolák tanítóinál. Kiváló előnyök és figyelemre méltó szükséges kellékek ezek egy tanfelügyelőben; mert, mint Kiss Józsefnél látjuk, a tanfelügyelő hatásának és munkája eredményének titka bennök rejlik. Adja Isten, hogy

a Kiss József utódja ne csak elődjének hivatalát, hanem ezen kiváló tulajdonságait is örökölje.

A hű munkásnak, a tanfelügyelőnek egyik legjelesebbjének pedig legyen áldott emlékezete.

—S—S.

Irodalom.

Tanítványainak. (Imák, versek s egyebek). Irta Vadas Gyula, csermői ev. ref. tanító-lelkész. (A tiszta jövedelem a „csermői ev. ref. iskola építési alap“ javára lesz fordítva). Arad, 1891. Gyulai István könyvnyomdája. (Ara?) Ily című kis füzetet küldött be hozzánk a csermői missionárius, e lelkes ifjú lelkész barátunk. Több rövid imádság és vers, továbbá a mértékek és pénzek, a római számjegyek ismertetése és a kétszerkettő foglalják el a derék kis füzetet, melyet, czéljára tekintettel is melegen ajánlunk egyházi előljárásságaink figyelmébe. Megérdemli ezt az az ifjú tanító-lelkész is, ki e kiadványával újlag a felől tesz bizonyosságot, hogy méltólag tölti be azt a helyet, melyet az Ur akarata mutatott ki eddig nekie.

Gyakorlati bibliamagyarazatok. Szakfolyóirat. Szerkeszti és kiadja Garzó Gyula. Ez egyházi folyóirat szeptember-októberi számában Barla Szabó Károly alsó-segesdi ev. ref. lelkész kezdi meg Márk evangéliuma magyarazatát s 14 magyarazatban a 6-ik rész 14-ik verséig halad. Erőteljes irány, tiszta bibliai és evangéliumi szellem jellemzik e magyarazatokat. A függelékben a szerkesztő közöl egy hatalmasan megírt vázlatot Lukács II. 15—20-ról. Volt már alkalmunk lapunkban jelezni, hogy ez egyetlen bibliamagyarazati vállalatunkat részvét- és pártfogáshiány miatt a megszűnés veszélye fenyegeti. Annál nagyobb örömmel jelezzük most, hogy az áldozatkész szerkesztő újra előfizetést nyit szakfolyóirata jövő évi folyamára. Tisztelettel üdvözljük őt ez elhatározásáért, mert magunk is tudjuk, hogy mily nagy erkölcsi energia szükséges ahhoz, egy ily vállalatot megfelelő anyagi támogatás nélkül fentartani. A szerkesztőnek erre vonatkozó nyilatkozata a jelzett füzet tábláján így hangzik: „Nem titok, hogy e folyóirat, melynek pedig közhasznú és szükséges voltát, egyházi lapjaink összhangzólag elismerik, folytonosan a megélhetés gondjaival küzd, annyira, hogy már kénytelenek voltunk más kiadónak felajánlani. De hát a nyomdász úr kijelentette, hogy ő csak biztos alapon vállalkozhat, s a pénz nélkül érkező megrendeléseket, készpénz gyanánt csak levonással fogadhatja el. Tökéletesen igaza van, ha az eddigi tapasztalatokra támaszkodik; de viszont nekünk is, ha ugyanezen tapasztalatokra támaszkodva, nem vagyunk bátrak ily üzleti viszonyba lépni. Ugy látszik tehát, hogy — velünk áll, vagy esik a vállalat! De mi nem kívánjuk elejteni, az e nemből egyedül álló vállalatot; mert nem bírnók elviselni a szegénységét, ha a mi bizalmatlanságunkon törnék meg jövője. Hiszen ha ama buzgó „kis sereg“ mellé, melynek tagjai átérzve vállalatunk jelentőségének komolyságát, nemcsak megrendeléseket tesznek, de beküldik pontosan tartozásaikat is, a hazai ev. ref. papságnak csak tizedrésze sorakoznék is, minden fennakadás nélkül haladhatnánk nagy célunk felé, mely hogy eléressék, közegyházunk érdeke. Mit mond felettünk majd a történet kritikája s a külföldi protestantismus, ha elejtjük ezt a vállalatot is, melyet nem a mi egyéni óhajtságunk, de a közszükséglet jelző hírlapi kiáltások keltettek életre? Mi megteszszük kötelessé-

günket, — s daczára, hogy a nagyon csekély számú megrendelők mellett is, több évről százakra menő restantia nyom bennünket, az előfizetést ismét megnyitjuk, azon reményben, hogy nem fog szégyent vallani bizodalunk. — Az előfizetéseket, illetőleg megrendeléseket, kérjük mihamarabb megtenni, hogy a nyomtatandó példányok mennyiségére nézve, kellő időben tájékozhatassuk magunkat. És kérjük a lakhely, utolsó posta és megye pontos és olvasható kiírását is, a megrendelő lapokon. Gyoma (postahely Békésmegyében), 1891. A „Gyakorlati Biblia magyarázatok“ szerkesztősége s kiadóhivatala. — Megjelenik e szakfolyóirat minden két hónapban egyszer, négyötven két-két havi tartalommal, drótfűzéssel, díszes borítékban. Előfizetési ára egész évre: 4 frt o. é. Az előfizetés egész évre kötelező; de fél- vagy negyedévi részletekben is be- küldhető.

A „Téli Ujság“ 2., 3. és 4. számairól együtt referálunk ez újévi első számunkban. A 2. szám néh. Révész Bálint jól talált arcképét hozza, mely mellé Csiky Lajos írt élet- és jellemrajzot. Ezután névtelen szerzőtől „Advent“ cz. cikk következik, s végül igen érdekes vegyes apróságok állanak. A tárczarovatban úgy ezen, mint a következő számokban Kálmán Farkas folytatja „A konvenczió fa“ czímű, régi krónikákból összeírt, vallásos irányú elbeszélését. A 3. számban Kun Bertalan püspökünk arcképe és S. Szabó József által szépen megírt élet- és jellemrajza, a református zsinat megnyitásának leírása és vegyesek, a 4. számban két karácsonyi cikk, az egyik Adorján Ferencz evang. segédlelkésztől, egy karácsonyi ének Sántha Károlytól, továbbá vegyes közlemények állanak. Ajánljuk e jól szerkesztett vallásos néplapot olvasóink pártfogásába.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei Gerzson ez általunk már többször jelzett, irodalomtörténetileg megbecsülhetetlen értékű művéből a II. kötet I. füzetek fekszik most előttünk, mely a Caban-Csány nevek közti magyar írók életét és műveit ismerteti. Ott látjuk e füzetben a magyar protestáns egyházi és iskolai régi és újabb, ismertebb nevű írók közül Comenius Ámos, Csabai Imre életrajzát és műveit. — Egyetlen tudományos téren foglalkozó ember könyvtárából sem hiányozhatik e mű, melyből a már megjelent I. kötet 10 füzet 2823 életrajzot foglal magába s melynek előfizetési ára 5 füzetre 2 frt 50 kr, 10 füzetre pedig 5 frt. Előfizethetni reá, mint kiadónál, Hornyánszky Viktor akad. könyvkereskedésében (Budapest, a M. T. Akad. épületében). Ugy a szerkesztő, mint a kiadó neve is teljes biztosítékot nyújt a munka jóságára nézve. A fentebbi sorok megírása után vettük a II. kötet 2. füzetét is Csányi-Csernátóni nevekkel. E füzetben közelebbről Csányi Dániel, Csécsi (Nagy) Imre, Dr. Csécsi Miklós, Cseh-Szombati József, Csengeri János, Kocsi Csörgő Bálint, Dr. Csernátoui Gyula nevei és művei érdekelnek közelebbről bennünket.

Magyar nyelvtörténeti szótár. Szerkesztik Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond. A harmadik kötet V. füzetete a tésztatukma szavakkal jelent meg utóljára e nyelvészeti tekintetben nagybecsű vállalatból, melyet szintén Hornyánszky Viktor ad ki. Megjelenik e mű minden hatodik vasárnapon; előfizetési ára egész évre 10 frt. Ajánljuk a vége felé közeledő vállalatot megérdemelt figyelembe.

„Pár szó a jogi szakoktatás reformjához“. Irta Dr. Bartha Béla, sárospataki jogtanár. Budapest. 1891. Kapható Révai Leónál. Ára 25 kr. Szerző külön füzetben másodszor szól hozzá a jogi szakoktatás égető kérdéséhez, mely a jogtudomány virágzásának, a jó igazságszolgáltatásnak és közigazgatásnak is kérdése. Előbbi művében: a „Toldozás vagy Reform“ czíműben az volt a törekvése, hogy a jelenlegi rendszer hibái mellett a javítás vezérelveit jelölje ki. Most megjelent kis füzetek pedig napi érdekű dologhoz szól hozzá. Tudvalevő, hogy a kultuszminisztériumban egy szaknácsozás épen most foglalkozott a jogi oktatás, helyesebben a vizsgálati rendszer reformjával ama „Vázlat“ alapján, melyet a miniszter még a nyáron küldött szét a meghívottaknak. E „Vázlatról“ s vele kapcsolatban a vizsgálati rendszerről mondja el nézeteit, kritikáját az író, tanári tapasztalása s tanulmányai alapján. Mindenesetre nagyon kívánatos a dolog alapos megvitatása s érdeklődésre tarthat számot még a nem szoros szakközönségben is. Mert pl. az 1883. I. t. cz. módosítása s így a törvényhozás közreműködése is szükséges leendő, a mikor majd az egész felsőbb oktatásügy törvényhozási rendezését is föl lehet meríteni, a mit e munka is hangoztat.

Megjelent és beküldetett hozzánk a Franklin-társulat karácsonyi és újévi könyvjegyzéke 1891—1892. évekre a „Vasárnapi Ujság“ mutatóívvel és 52-ik számával együtt. Jövőre többet.

Különfélék.

Lapunk első számát bocsátjuk most világ elé ezen folyó évben, kérvén eddigi pártolóinknak további támogatását, jóakarátát. Mint minden alkalommal, most is meggyezzük, hogy eddigi előfizetőinknek, ha csak ellenkezőleg nem rendelkeznek, tovább is küldjük a lapot, továbbra is előfizetőinknek tekintve őket. Kérjük egyúttal úgy a régi hátrálékok, mint a f. évi előfizetési pénz mielőbbi beküldését.

Debreczeni főiskolánkban a tanítás f. hó 4-én megkezdődik. Az intézet helyiségei orvos-rendőrileg megvizsgáltatván, a tanítás megkezdése ellen a hatóság részéről semmi nehézség sem emeltetett.

Debreczeni egyházközség. A néhai Szűcs István elhalozása által megürült főgondnoki székbe ideiglenesen, a f. hóban leendő választásig, Beke Mihályt, az egyháztanács gazdasági bizottságának elnökét ültette be a presbyterium. — Különb az elhunyt főgondnok utódjára nézve megindultak már a találgatások, megkezdődtek a kombinációk. Ha jól látjuk a jeleket, Simonffy Imre, Debreczen város érdemes polgármesterének személye körül fog központosulni az egyházközség, vagy egyháztanács bizalma. Örömmel fogadják őt a főgondnoki díszes széken üdvözölni.

Karácsonyi ajándék. A nádudvari ev. reform. egyház érdemes presbyteriuma mult 1891. évi decz. 20-án egy 3 mázsás bronz harangot ajándékozott a polgári missiói ref. egyház részére, mely 1761-ben öntetett. Midőn ezt e becses lapban van szerencsém köztudomásra juttatni, kötelességemnek ismerem nevezett egyháztanácsnak, — addig is, míg ezt presbyteriumi gyűlésben bejelenthetném, — nemes áldozatkészségéért hálás

köszönetünket nyilvánítani. Az Ur áldása, kegyelme kísérje a nádudvari egyház presbyteriumának minden egyes tagjait továbbra is a szeretet isteni munkájában. Mint tudomásunkra jutott, a nádudvari egyház két új harangot kapott vasállványával együtt ez alkalommal özv. Szanics Sándorné, született Mészáros Zsófia asszony kegyes ajándékából, mely több mint 2000 frtba került. Nevezett buzgó nő, ki elmondhatja: „Uram, megemészt engem a te házadhoz való égő szerelmem“, már ez előtt 2 évvel alapítványt tett szegény iskolás gyermekek tankönyvvel és ruhával való ellátására, most az Ur oltárára tekintett, s tőle telhetőleg áldozott itt is, Istentől nyert kevés javából. Az ilyen tett méltán magával hordja a dicséretet. Adjon Isten a nádudvari ev. reform. egyháznak több ilyen áldozatkész buzgó nőket. A tiszta-polgári ref. egyháztanács nevében Sörös János, ev. ref. miss. lelkész.

Az 1791. évi XXVI. t. cz. százados jubileumának emlékei.

Habár kissé elkésve is, de óhajtjuk fölemlíteni, hogy Czinke István erdő-bényei lelkész „A galamb és az olajfa levél“ című, általunk annak idején fölemlített egyházi beszéde mellett Tabajdi Lajos szatmári lelkész ünnepélyi prédikációja is megjelent nyomtatásban, kiadván azt a szatmári ev. ref. egyház. Az elő- és utóimádsággal ellátott beszéd szövege 1 Kir. 8, 56—58, s arról beszél, hogy hazai reformált egyházunk állapota 1-ör milyen volt a közelebbi 100 év előtt? 2-ör milyen az utóbbi 100 év óta? 3-ör milyenné kell hogy tegyük Isten segítségével a következő századok sorára? Méltó dolog volt e szép beszédet kinyomatni. — Ugyancsak Szatmáron a főgymn. ifjúság önképző-köre megünnepelvén a törv. cz. emlékezetét, Mátray Lajos tanár, mint a kör elnöke, olvasott föl az ünnepélyen egy meleg hangon, emelkedett szellemben írt alkalmi költeményt, mely csak térszúke miatt maradt ki lapunkból. Vállaji Sipos Imre belényesi ev. ref. lelkész ez alkalomra készített s nyomtatásban is megjelent buzgó, alázatos keresztyén hangon írt egyházi énekét, mely azon jubilaris napnak egyik igen méltó emléke, mai számunkban közöljük, úgy gondolván, hogy egyáltalában nincs ez éneknek érteke az illető emléknaphoz, vagy annak hetéhez kötve.

A gymn. vallástani kézikönyvek t. szerzőit ezennel értesítem, hogy arra a pályázatra, melyet 1890. nov. 30-án a tiszántúli ref. egyházkerület megbízásából a főt. püspöki hivatal útján hirdettem, a kitűzött ideig a következő kézírati művek érkeztek hozzám: 1. Keresztyén hittan. Jelígeje: Az Urnak félelme stb. 2. Keresztyén egyháztörténelem. Jelígeje: Historia est magistra stb. 3. Keresztyén hittan. Jelígeje: A hit az olyan dolgoknak stb. 4. Keresztyén erkölestan. Jelígeje: Mutasd meg nekem a te hitedet stb. 5. A ker. egyház története. Jelígeje: Soli Deo gratia. Mindezen művek, melyekhez a szerzőik neveit rejtő jelíges levélkék is csatolva vannak, legközelebb ki fognak adatni bírálatra. H.-M.-Vásárhely, 1891. december 18. Szeremlei Sámuel, a tiszántúli ref. egyházkerületi középiskolai felügyelő tanács elnöke.

Számadás a Magyar Prot. Irodalmi Társaság részére hozzáuk bejött pénzekről. Szikszay József szalacsi lelkész úr 12 frtot küldött újabban hozzánk. tudatván, hogy „a szalacsi ev. ref. egyház a Magyar Prot. Irod. Társaság rendes tagjai közé belépett, úgyszint az egyháztanács egy tagja: Buri Ferencz. Utalvány mellett küldöm mind a kettő részéről e f. évre szóló 6—6 frtot, összesen 12 frtot“. — A mezőtúri egyház pénztárnoki hivatala részéről az 1791. évi XXVI. t. cz. százados jubileuma alkalmából gyűlt perselypénz fejében 4 frt

01 krt, a b.-sámsoni ev. ref. egyház előljárósága (Békésm., u. p. Tót-Komlós) a vallásos iratok terjesztésére szolgáló alaphoz 2 frtot, végre a tiszta-bereki egyház (Szatmárm., u. p. Jánk) ugyanezen célra 35, majd ismét 50 krt küldtek újabban hozzánk. Az előző számban közzétett 239 frt 85 krajczárral együtt bejött lapunknál 258 frt 71 kr, a Budapestre már felküldött 398 frt 48 krral együtt pedig 657 frt 19 kr. Az újabban bejött összeget e hét folyamán szintén felküldöttük rendeltetési helyére. Szerkesztőség.

Haláleset. Megrázó szerencsétlenség sujtotta december 29-én Ajtai Lajos, bárándi tanítót. Felesége, Juhász Katalin asszony, leányával együtt, meghalt testvére temetésére utazott T. Sz.-Miklóstra. A kalauz e helyen nem nyitotta ki nekik az ajtót, s ők a késő éjszaka sötétében magok nyitották azt föl, s akkor akartak leszállani, mikor a vonat már elindult. És a vasúti alkalmazottak büntetésre méltó hanyag eljárása mellett ez volt a szerencsétlen nő halálos veszedelmének oka. A vonat maga alá sodorta őt, s kétségbeesett leánya egyedül maradván a kietlen sötétben, anyjának csak széttépett holttestét tudta nagynehezen föltalálni. Így olvassuk e rémítő hírt a lapokban. Ajtai Lajos barátunkat, tanítói karunk e kiváló jelesét, vígasztalja meg nehéz gyászában a vígasztalásnak nagy Istene. Mi nem tudunk szavakat találni gyásza enyhítésére. Legyen áldott annak a jó nőnek drága emlékezete, kit, általa boldogított s őt szerető övéi köréből oly váratlanul ragadt el a kíméletlen halál.

Kerkápoly Károly egyetemi tanár, volt pénzügyminiszter, mult évi decz. 31-én meghalt. Egyházunk e kiváló nevű fiának emlékezetére visszatérünk.

Lapunk ezen számához mellékelve küldjük szét a mult évfolyam tartalomjegyzékét.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

HIRDETÉS.

Ifj. Hönig Frigyes harang- és ércz-öntödéje

Aradon, Rákótzty-utca 28. szám.

Alapított 1840-ben. Állami ezüst éremmel kitüntetve 1890-ben.

Ajánlja több évi jótállás mellett a legújabb találmányú harangjait; melyek előnye a régi szerkezetű harangokkal szemben az, hogy 22% súly és ármegtakarítás mellett — erősebb és kellemesebb hangúak.

Továbbá ajánlja a legjobb szerkezetű, forgatható vas harang-felszereléseit, melyek alkalmazásával a harangok a megrepedéstől megóvatnak, — az áttétes tengely ágyak használásával pedig a legnagyobb harangok is könnyen kezelhetők; — vas harang állványait, valamint régi harangoknak új, forgatható felszerelésre való átalakítását.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

4—10